Макроикономическа прогноза

Декември 2023

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА

Декември 2023 г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Тримесечното издание на БНБ „Макроикономическа прогноза“ представя годишни прогнози за основни макроикономически показатели за България през текущата и следващите две години. Макроикономическата прогноза се изготвя от дирекция „Икономически изследвания и прогнози“ на БНБ и не е задължително да отразява виждания на членовете на Управителния съвет на БНБ относно перспективите пред развитието на българската икономика. Информация за процедурата по изготвянето на прогнозата и технически пояснения по използвания макроикономически прогностичен модел могат да бъдат намерени в брой 4/2015 г. на публикацията „Икономически преглед“ в секцията „Прогностична дейност в БНБ“.

Публикацията „Макроикономическа прогноза“ (декември 2023 г.) е представена на Управителния съвет на БНБ на заседанието му на 22 януари 2024 г. В публикацията са използвани статистически данни и информация, налични към 11 януари 2024 г. Публикуваните оценки и прогнози не следва да се считат за съвет или препоръка и всяко лице, ползващо представената информация, поема пълна отговорност за вземаните от него решения.

Българската народна банка, членовете на Управителния съвет на БНБ и служителите на БНБ, участвали в подготовката на тази публикация, не носят каквато и да е отговорност за използването на прогнозите, оценките и цялата останала информация в публикацията от страна на което и да е друго лице.

Материалът е достъпен за ползване на интернет страницата на БНБ в рубрика „Изследвания и публикации“, раздел „Периодични публикации“. Разрешава се възпроизвеждането на части от публикацията при изрично позоваване на източника.

Бележки, коментари и предложения можете да изпращате на адрес: Българска народна банка, дирекция „Икономически изследвания и прогнози“, пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София.

© Българска народна банка, 2024 г.

1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1
Интернет страница: www.bnb.bg

Материалите са получени за редакционна обработка на 17 януари 2024 г.

Информацията, публикувана в изданието, може да се ползва без специално разрешение, единствено с изричното позоваване на източника.

ISSN 2738-7658 (онлайн)

Съдържание

Резюме 5

Прогноза за основните макроикономически показатели за 2023–2025 година 7

Външна среда 7

Икономическа активност в България 8

Платежен баланс 10

Пазар на труда 10

Паричен сектор 11

Инфлация 11

Ревизии в прогнозата 13

Рискове пред реализирането на прогнозата 15

Графики

- Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП. 16
- Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода 16

Таблици

- Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (прогноза от януари 2024 г. спрямо ноември 2023 г.) 14
- Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2023–2025 г.. 17

Абревиатури и съкращения

БНБ	Българска народна банка
БВП	Брутен вътрешен продукт
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗМР	Задължителни минимални резерви
ИПЦ	Индекс на потребителските цени
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
СНС	Система на националните сметки
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени

Резюме

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена към 11 януари 2024 г. и се основава на допускания за развитието на глобалната икономическа активност, за динамиката на цените на основни стокови групи на международните пазари и за лихвените проценти на паричния пазар в еврозоната към 14 декември 2023 г.

Глобалната търговия продължава да е слаба, за което допринасят продължаващият процес по нормализиране на потреблението след пандемията, включително преориентацията на търсенето от стоки обратно към услуги, по-ниската търговска интензивност на глобалния икономически растеж, повишеното геополитическо напрежение, както и слабата икономическа активност в еврозоната. Допусканията за външното търсене на български стоки и услуги, заложени в прогнозата, са за растеж от 0.8% през 2023 г., 2.6% през 2024 г. и 3.2% през 2025 г. Това предполага по-слабо външно търсене спрямо прогнозата от ноември 2023 г., най-вече през втората половина на 2023 г., предвид по-ниската от очакваната икономическа активност в еврозоната и влошените краткосрочни икономически перспективи пред основните ни търговски партньори. Според очакванията на пазарните участници понижението на годишна база при цените в евро на енергийните и хранителните стоки на международните пазари ще продължи и през 2024 г., но тези цени ще останат по-високи спрямо 2021 г. Въпреки това, предвид очакваното повишение на цените на останалите суровини през същия период, претеглените по значимост за международната търговия на България цени в евро на основни суровини се допуска да нараснат с около 1% през 2024 г. и с около 2.5% през 2025 г. Очакванията на пазарните участници за краткосрочните лихвени проценти в еврозоната са за понижение през целия прогнозен период.

Очакваме растежът на реалния БВП в България за 2023 г. да възлезе окончателно на 1.8% (спрямо 3.9% през 2022 г.), което ще се определя най-вече от нарастването на частното потребление и положителния принос на нетния износ, докато изменението на запасите ще има значителен отрицателен принос за изменението на икономическата активност. Динамиката на нетния износ отразява прогнозирания по-голям спад на вноса спрямо износа на стоки и услуги, което е в съответствие с формиралата се през първите девет месеца на 2023 г. тенденция към понижаване на натрупаните в икономиката запаси и тяхното високо вносно съдържание. Преустановяването на тази тенденция през 2024 г. и прогнозираното увеличение на износа на стоки на фона на нарастващо външно търсене, в комбинация с изчерпването на негативното влияние на специфични за България фактори с еднократен характер, които ограничаваха износа на стоки през 2023 г., се очаква да допринесат за ускоряване на растежа на реалния БВП до 2.5% през 2024 г. Същевременно вътрешното търсене се очаква да продължи да нараства с висок темп през 2024 г., което ще се определя от ускоряване на инвестиционната активност в страната, продължаващ растеж на частното потребление в условията на нарастващи доходи от труд в реално изражение, както и от преминаването на правителственото потребление от спад през 2023 г. към растеж през 2024 г. Прогнозираме растежът на реалния БВП да се ускори до 3.4% през 2025 г. най-вече поради очакваното значително ускоряване на растежа на инвестициите, обусловено главно от заложените допускания за изпълнението на проектите по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ).

Годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), се очаква да се забави до 3.1% в края на 2024 г., а средногодишната инфлация да възлезе на 4.1%. Основните фактори, които според прогнозата ще допринасят за низходящата динамика на инфлацията, са заложените технически допускания за поевтиняването на хранителните продукти и петрола на международните пазари. Същевременно в краткосрочен план очакваме проинфлационният натиск да остане съществен, тъй като запазващото се силно потребителско търсене и нарастващите разходи за труд на единица продукция в условия на недостиг на работна ръка ще продължат да бъдат фактори, които ограничават степента на пренасяне от страна на фирмите на по-ниските международни цени на суровините върху крайните потребителски цени, най-вече в групата на услугите. В резултат на това очакваме базисните компоненти да имат най-висок положителен принос за инфлацията в края на 2024 г. Административно определяните цени също се очаква да имат сравнително висок положителен принос за общата инфлация в края на 2024 г. Темпът на нарастване на ХИПЦ се прогнозира да възлезе на 3.1% в края 2025 г. (при средногодишна инфлация от 3.1%), като очакваме положителният принос на базисните компоненти да остане значителен в средносрочен хоризонт.

Рисковете пред прогнозата за растежа на реалния БВП се оценяват като балансирани за 2023 г., докато за 2024 г. и 2025 г. преобладават рисковете за реализиране на по-нисък растеж спрямо този в базисния сценарий предвид задълбочаващите се глобални геополитически конфликти и все още нереализиралите се в пълна степен ефекти от затягането на монетарните условия в Европа и в САЩ. В допълнение продължават да съществуват значителни рискове за по-бавно от заложеното в прогнозата изпълнение на инвестиционни проекти по НПВУ и за усвояване на европейски средства, различни от тези по НПВУ, както и от засилване на степента на пренасянето на ефектите от повишаването на основните лихвени проценти на ЕЦБ върху българската икономика.

Рисковете пред прогнозата за инфлацията се оценяват като балансирани за целия прогнозен хоризонт. Рисковете за по-бавно от прогнозираното нарастване на цените са свързани най-вече с вероятността от реализиране на по-слаба от очакваната глобална икономическа активност, както и със засилване на степента на пренасяне върху потребителските цени в страната на спадовете в международните цени на суровините, особено в групите на хранителните и енергийните продукти. Рисковете в посока по-висока от очакваната инфлация произтичат от вероятността за засилване на връзката между разходите за труд на единица продукция и крайните потребителски цени, както и от реализирането на по-голямо от прогнозираното увеличение на административно определяните цени.

Прогноза за основните макроикономически показатели за 2023–2025 година

Външна среда

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена към 11 януари 2024 г. и се основава на допускания за развитието на глобалната икономическа активност, за динамиката на цените на основни стокови групи на международните пазари и за лихвените проценти на паричния пазар в еврозоната към 14 декември 2023 г.

Допусканията за динамиката на външното търсене за български стоки и услуги се основават на най-актуалната прогноза на Европейската централна банка (ЕЦБ), която включва информация за развитието на глобалната икономика към 23 ноември 2023 г. и информация за развитието на икономическата активност в еврозоната към 30 ноември 2023 г.[1] Глобалната търговия продължава да е слаба, за което допринасят процесът по нормализиране на потреблението след пандемията, включително преориентацията на търсенето от стоки обратно към услуги, по-ниската търговска интензивност на глобалния икономически растеж предвид по-високия принос на потреблението, повишеното геополитическо напрежение, както и слабата икономическа активност в еврозоната. Допусканията за външното търсене на български стоки и услуги са за растеж от 0.8% през 2023 г., 2.6% през 2024 г. и 3.2% през 2025 г. Това предполага по-слабо външно търсене спрямо прогнозата от ноември 2023 г., най-вече през втората половина на 2023 г., предвид по-ниската от очакваната икономическа активност в еврозоната и влошените краткосрочни икономически перспективи пред основните ни търговски партньори.

Допусканията за изменението на цените на енергийните суровини (суров петрол, природен газ, електроенергия)[2] и неенергийните суровини[3] (метали[4], храни[5] и „други суровини“[6]) отчитат цените от сключени фючърсни договори на международните пазари към 14 декември 2023 г. През последните години при цените на повечето суровини и при очакванията на пазарните участници относно бъдещата траектория на цените на суровините, измерени чрез сключените фючърсни договори на международните пазари, се наблюдава висока колебливост.

Според очакванията на пазарните участници понижението на годишна база при

[1] За повече информация виж Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ от декември 2023 г.

[2] Допускането за динамиката на цената на петролните продукти за целия прогнозен хоризонт се основава на данни от фючърсни договори, които се търгуват на международните пазари. По отношение на природния газ също се използват цени на фючърсни договори за доставка до четвъртото тримесечие на 2024 г. (включително), след което е направено техническо допускане, че цената се запазва без промяна на достигнатото ниво до края на 2025 г. Оценките за динамиката на цената на електроенергията са направени на база пазарна информация от сключени фючърсни договори на немския пазар, обхващащи периода до четвъртото тримесечие на 2024 г. (включително), след което е направено техническо допускане, че цената се запазва без промяна на достигнатото ниво до края на 2025 г.

[3] Използвани са фючърсни договори, сключени за търговията на съответните суровини на международните пазари, като има налични данни до края на четвъртото тримесечие на 2024 г. За останалата част от прогнозния хоризонт не е налична публична информация за достатъчен обем и брой фючърсни сделки за тези суровини на международните пазари и поради тази причина оценката за динамиката на цените е направена чрез отчитане на историческата им взаимовръзка с динамиката на глобалната търговия, заложена във външните допускания на прогнозата.

[4] Включват стомана, мед, алуминий, олово, цинк, никел и калай, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

[5] Включват свинско месо, кафе, пшеница, царевица, ориз, соя, захар, какао, мляко и жив добитък, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

[6] Включват каучук, дървен материал и памук, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

цените в евро[7] на енергийните и хранителните стоки на международните пазари ще продължи и през 2024 г., но тези цени ще останат по-високи спрямо 2021 г. Въпреки това, предвид очакваното повишение на цените на останалите суровини през същия период, претеглените по значимост за международната търговия на България цени в евро на основни суровини се допуска да нараснат с около 1% през 2024 г. и с около 2.5% през 2025 г.

При суровия петрол техническите допускания предполагат, че от началото на 2024 г. цената му в евро ще се понижава на верижна база, като тази тенденция ще продължи през целия прогнозен период и вероятно е отчасти свързана с опасенията на пазарните участници за предстоящо по-съществено забавяне на глобалната икономическа активност.[8] За цените на природния газ и електричеството на европейския пазар пазарните участници очакват спад на верижна база през първата половина на 2024 г., последван от верижно покачване през втората половина на годината, като средногодишните цени на тези суровини през 2024 г. ще се понижат спрямо 2023 г. За 2025 г. е направено техническо допускане, че цените на природния газ и електричеството на европейския пазар ще останат без промяна спрямо края на 2024 г. Според така описаните допускания, заложени в прогнозата, цените в евро на енергийните продукти ще се понижат през 2024 г., след което ще се стабилизират през 2025 г.

Допусканията за цените на неенергийните продукти на международните пазари в евро са за слабо понижение на годишна база при цените на храните през 2024 г. и за нисък растеж при цените на металите и „други суровини". За 2025 г. е допуснато, че цените на металите, храните и „други суровини" ще се повишават с темпове в интервала от 0.8% до 3.7% на година в съответствие с растежа на глобалната икономическа активност и световната търговия.

Допусканията отчитат пазарните наглаcи към 14 декември 2023 г. за по-голямо от очакваното в прогнозата ни от ноември 2023 г. понижение на краткосрочните лихвени проценти на паричния пазар в еврозоната през целия прогнозен хоризонт.

Икономическа активност в България

През първите девет месеца на 2023 г. годишният растеж на реалния БВП възлезе на 1.8% според сезонно неизгладените данни на НСИ. Наличните конюнктурни индикатори[9] за четвъртото тримесечие на 2023 г. дават сигнали за известно ускоряване на верижна база на растежа на реалния БВП спрямо предходното тримесечие. При отчитане на тези данни очакваме общо за 2023 г. икономическата активност да се повиши окончателно с 1.8%, като най-голям положителен принос за растежа на реалния БВП ще имат частното потребление и нетният износ, докато приносът на запасите ще е отрицателен. Динамиката на нетния износ ще се определя от по-голямото понижение на вноса на стоки и услуги спрямо

[7] Прогнозата за цените на суровините в евро се основава на техническо допускане за валутния курс на еврото към щатския долар, като за целия прогнозен период той се фиксира на средната му стойност за последните десет дни към датата на изготвяне на допусканията за външната среда, която е 14 декември 2023 г. С оглед на това техническо допускане, през 2024 г. валутният курс на еврото спрямо щатския долар остава почти без промяна спрямо 2023 г.

[8] Низходящият наклон на ценовата крива при фючърсните договори за суровини може да се обясни и с пазарното състояние, наречено *backwardation* и означаващо имплицитното предимство физически да се притежава една суровина за използване в бъдещ момент пред това, тя да бъде налична за използване след изпълнението на договор. Това означава, че в момента на сключване на фючърсния договор икономическите агенти са склонни да дисконтират стойността на суровината, която трябва да бъде доставена в по-далечно бъдеще, като по този начин фючърсната цена дава сигнал за поевтиняване на суровините в дългосрочен хоризонт, въпреки че е възможно тази ценова динамика да не се реализира на спот пазара и суровините да поскъпнат.

[9] Имат се предвид следните показатели: индекси на производство в индустрията, строителството и услугите; за оборота в търговията на дребно; коефициент на безработица; показатели за бизнес климата и доверието на потребителите; индекс на цените на производител в промишлеността; новоотпуснати кредити за фирми и домакинства; глобален *PMI*.

това на износа[10], което е в съответствие с формиралата се през първите девет месеца на 2023 г. тенденция към значително понижение на натрупаните в икономиката запаси и тяхното високо вносно съдържание[11].

През 2024 г. очакваме растежът на икономическата активност да се ускори до 2.5%. За по-високия растеж на реалния БВП през 2024 г. ще допринасят главно преустановяването на отрицателния принос на изменението на запасите, продължаващото нарастване на вътрешното търсене с темп, сходен с този от предходната година, както и преминаването на износа на стоки и услуги от спад през 2023 г. към растеж през 2024 г.[12] Очаква се нарастването на вътрешното търсене през 2024 г. да бъде съпроводено с известна промяна в неговата структура. Разходите за крайно потребление се очаква да продължат да нарастват, но със забавящ се темп, подкрепени от растеж на доходите от труд в реално изражение и от продължаващо увеличение на социалните трансфери към домакинствата от страна на правителството. Други фактори, които ще стимулират разходите на домакинствата, включват прогнозираната кредитна активност, повишеното потребителско доверие и сравнително ниската склонност на домакинствата да спестяват поради все още запазващите се отрицателни лихвени проценти по депозитите в реално изражение. Същевременно очакваме инвестициите в основен капитал да отчетат висок растеж през 2024 г., като влияние за това ще оказва както прогнозираното увеличение на частните инвестиции, така и нарастването на публичните инвестиции, финансирани по НПВУ. Основните фактори, които се очаква да подкрепят инвестициите на частния сектор, включват прогнозираното увеличение на крайното търсене за български стоки и услуги, достигнатото високо равнище на натоварване на производствените мощности в промишлеността, прогнозирания растеж на кредита за частния сектор, както и понижението на цените на основни суровини и материали, използвани в секторите на промишлеността и строителството. След очаквания спад през 2023 г. предвиждаме правителственото потребление в реално изражение да се повиши през 2024 г. вследствие главно на нарастване на разходите за здравеопазване и повишение на заплатите в публичния сектор, като за тези разходни пера е отразена информацията от Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза (АСБП) за периода 2024–2026 г., приета от правителството на 24 ноември 2023 г.[13] Очакваме нетният износ да допринася отрицателно за икономическата активност през 2024 г. поради прогнозиран по-висок растеж на вноса спрямо износа на стоки и услуги. Растежът на износа ще се определя от допусканото ускоряване на растежа на външното търсене и от изчерпването на негативното влияние на специфични за България фактори с еднократен характер, ограничаващи износа през 2023 г. Нарастването на вноса ще е обусловено от прогнозирания растеж на съответните компоненти на крайното търсене и оценките на БНБ за тяхното вносно съдържание, като с най-голямо значение за промяната на траекторията на вноса спрямо 2023 г. ще бъде преустановяването на понижението на натрупаните в икономиката запаси предвид високото им вносно съдържание.

[10] Българският износ на стоки се понижи на годишна база през първите девет месеца на 2023 г. както поради специфични за страната фактори с еднократен характер, които го ограничаваха, така и поради отслабване на външното търсене. Тези еднократни фактори са свързани с влизането в сила на 5 февруари 2023 г. на забраната за износ на петрол и петролни продукти, произведени от руски нефт за страни, различни от Украйна, а също така и с извършените през 2023 г. ремонтни дейности в големи предприятия в секторите на преработващата промишленост и производството на електроенергия. За повече информация виж „Макроикономическа прогноза (ноември 2023 г.)“.

[11] Понижението на натрупаните запаси от суровини, материали и готови продукти през периода януари – септември 2023 г. може да бъде обяснено с отслабващата икономическа несигурност в страната, със спада на цените на основни неенергийни суровини на международните пазари и по-доброто функциониране на глобалните вериги за доставки.

[12] В прогнозата е направено техническо допускане за липса на въздействие върху производствената дейност, обемите на износа и вноса на петролни продукти, произтичащи от решението на българския парламент да забрани износа на петролни продукти с руски произход от 1 януари 2024 г. и вноса и преработката на руски суров петрол от 1 март 2024 г.

[13] Растежът на публичните заплати намира частично отражение и в прогнозата за годишния растеж на дефлатора на правителственото потребление, поради което по-високите възнаграждения допринасят в ограничена степен за изменението на правителственото потребление в реално изражение през 2024 г.

През 2025 г. прогнозираме растежът на реалния БВП да се ускори до 3.4%, което ще зависи най-вече от динамиката на инвестициите в основен капитал. Предвижда се те да бъдат подкрепени от изпълнението на проекти, финансирани със средства по НПВУ и в по-малка степен – с европейски средства по програмния период 2021–2027 г.[14] В допълнение очакваме запазване на растежа на правителственото потребление в реално изражение, като в прогнозата за неговата динамика е отчетена информацията за заложеното увеличение на разходите за здравеопазване в АСБП за периода 2024–2026 г., публикувана на 24 ноември 2023 г. През 2025 г. прогнозираме известно ускоряване на растежа на частното потребление, като този компонент на БВП ще продължи да има най-голям положителен принос за повишението на икономическата активност. Условията на пазара на труда имат водеща роля за прогнозираната динамика на частното потребление, тъй като очакваното задълбочаване на недостига на работна ръка за фирмите при повишаваща се икономическа активност ще продължи да оказва натиск за нарастване на доходите от труд с темп, по-висок от този на производителността на труда и инфлацията. Въпреки допусканията за подобряване на външното търсене, през 2025 г. очакваме отрицателният принос на нетния износ да се запази в съответствие с високия растеж на инвестициите в основен капитал и на крайните потребителски разходи, които се характеризират с високо вносно съдържание.

Платежен баланс

Очакваме балансът по текущата сметка да е близо до неутрален през 2023 г., след което да премине към постепенно увеличаващ се дефицит като процент от БВП през 2024 г. и 2025 г. Динамиката на текущата сметка през прогнозния период ще се определя до голяма степен от търговския дефицит, който очакваме да нарасне като процент от БВП през 2024 г. и 2025 г. с оглед на временния характер на слабия внос на стоки през 2023 г., дължащ се най-вече на понижението на натрупаните през последните две години запаси в икономиката. Предвид достигнатото към момента почти пълно възстановяване на броя на посещенията от чужденци спрямо нивата отпреди пандемията от *COVID-19*, очакваме 2023 г. да бъде последната година, в която се наблюдава по-съществено увеличение на излишъка по търговията с услуги като процент от БВП. За 2024 г. и 2025 г. очакваме този излишък да се стабилизира като процент от БВП. Очакваме дефицитът по статия „първичен доход, нето“ през прогнозния период да се понижи слабо, но да остане като процент от БВП на нива, близо до наблюдаваното през 2023 г. През целия прогнозен период очакваме нарастване като процент от БВП на излишъка по капиталовата сметка спрямо нивото от 2022 г. поради допусканото нарастване на входящите капиталови трансфери от ЕС, включително и по НПВУ.

Пазар на труда

Условията на пазара на труда останаха затегнати през първите девет месеца на 2023 г., отразявайки нарастването на икономическата активност в страната при ограничени възможности за увеличаване на броя на заетите лица. Очакваме растежът на заетостта да възлезе на 0.6% през 2023 г., подкрепен главно от сектора на услугите. Въпреки прогнозираното постепенно повишаване на икономическата активност през останалата част от прогнозния период, растежът на заетостта се очаква да се забави до 0.3% през 2024 г. и достигнатият брой на заетите лица в икономиката да остане почти непроменен през 2025 г. в резултат на неблагоприятните демографски тенденции в страната, водещи до намаляване на работната сила. Коефициентът на безработица ще се повиши слабо до 4.4% през 2023 г., отразявайки най-вече влошената външна среда, която допринесе както за нарастването на новорегистрираните безработни в промишлеността, така и за увеличение-

[14] Очакваното придобиване на нови бойни самолети за военновъздушните сили на Република България се предвижда да бъде друг фактор, който да подкрепи растежа на инвестиционната активност през 2025 г. В прогнозата придобиването на бойните самолети има неутрален принос за растежа на реалния БВП, тъй като разходите за придобиването им са отчетени с еднакъв размер в инвестициите на правителството и във вноса на стоки.

то на регистрираните се в бюрата по труда, с предишна заетост в чужбина.[15] Същевременно безработицата остава на исторически ниско равнище през 2023 г. в съответствие със затегнатите условия на пазара на труда и запазващата се тенденция към по-голямо търсене на работна ръка в икономиката в сравнение с предлагането. Очакваме коефициентът на безработица да се понижи плавно до 4.1% през 2024 г. и до 3.6% през 2025 г. в резултат на прогнозирания икономически растеж и намаляването на населението в трудоспособна възраст. Прогнозира се растежът на реалната производителност на труда да достигне 1.1% през 2023 г. и постепенно да се повиши до 2.2% през 2024 г. и до 3.4% през 2025 г., подкрепен от ускоряването на растежа на БВП. Очакваме растежът на компенсацията на един наемен да възлезе на 13.8% средно за 2023 г. и да се забави до 8.6% през 2024 г. и до 8.8% през 2025 г. в резултат на забавянето на инфлацията. В същото време затегнатите условия на пазара на труда и нарастващият недостиг на работна ръка ще продължат да оказват натиск за увеличаване на заплатите в реално изражение, превишаващо по темп растежа на производителността на труда. В резултат повишението на заплатите ще подкрепя нарастването на реалния разполагаем доход на домакинствата и частното потребление през целия прогнозен период, но ще доведе и до по-високи разходи за труд на единица продукция на фирмите. Очакваме растежът на номиналните разходи за труд на единица продукция да достигне 12.6% през 2023 г. и постепенно да се забави до 6.2% през 2024 г. и до 5.2% през 2025 г. По-високите разходи за труд от своя страна биха могли в дългосрочен план да понижат ценовата конкурентоспособност на българските фирми, което би ограничило и възможностите за растеж на износа.

Паричен сектор

В резултат на високата ликвидност, силната конкуренция и продължаващия приток на привлечени средства в банковата система, ефектите от затягането на паричната политика в еврозоната, както и от повишаването на ставката до 12% на задължителните минимални резерви от страна на БНБ върху лихвените проценти по депозити и кредити в сектора на домакинствата останаха ограничени към средата на четвъртото тримесечие на 2023 г. Процесът на повишаване на лихвените проценти в страната продължава да протича сравнително бавно, като по-съществено нарастване се наблюдава в сектора на нефинансовите предприятия. Очакваме възходящата динамика на лихвените проценти по депозитите и кредитите да се запази до началото на 2025 г., след което до края на прогнозния хоризонт лихвените проценти да се задържат близо до достигнатите нива, но да са малко по-ниски от тези в предходната прогноза, което отразява актуализираните пазарни очаквания за по-съществено понижение на краткосрочните лихвени проценти на паричния пазар в еврозоната.

Годишният растеж на депозитите на неправителствения сектор се очаква да остане сравнително висок, но да се забави до 8.9% в края на 2023 г. и допълнително до 8.0% в края на 2024 г. и до 7.2% в края на 2025 г. Очакваното постепенно повишаване на лихвените проценти по депозитите, както и забавянето на растежа на заплатите, са факторите с основно влияние за прогнозираната динамика на привлечените средства в банковата система. Прогнозираме годишният растеж на кредита за неправителствения сектор да следва тенденция към забавяне, като от 11.7% в края на 2023 г. достигне 7.4% в края на 2024 г. и 6.0% в края на 2025 г., в резултат главно на очакваното повишаване на лихвените проценти по новоотпуснатите кредити и забавянето на инфлацията.

Инфлация

Годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), следваше тенденция към забавяне през 2023 г. и възлезе на 5.0% в края на годи-

[15] Според данни от Агенцията по заетостта.

ната (спрямо 14.3% в края на 2022 г.).[16] Тази динамика беше резултат главно от формирането на базов ефект спрямо бързите темпове на нарастване на цените през 2022 г., както и от понижението на цените на енергийните суровини на международните пазари през 2023 г.

Очакваната динамика на инфлацията в прогнозния период зависи в голяма степен от заложените технически допускания за траекторията на цените на основни енергийни и селскостопански суровини на международните пазари, прогнозираните степен и скорост за тяхното пренасяне върху крайните потребителски цени на базисните компоненти и храните, както и от ефектите на предприетите фискални мерки за подкрепа на домакинствата и фирмите. При изготвянето на прогнозата е използвана информация, налична към 11 януари 2024 г., за следните правителствени мерки: увеличения на акцизната ставка на тютюневите изделия съгласно Закона за акцизите и данъчните складове за периода 2024–2025 г.[17] и удължаване на срока на действие на намалените данъчни ставки за доставка на хляб и брашно в размер на 0% и на ресторантьорски и кетъринг услуги в размер на 9% ДДС, съответно до края на юни 2024 г. и до края на декември 2024 г.[18]

Годишната инфлация се очаква да се забави до 3.1% в края на 2024 г. и да остане на същото ниво и в края на 2025 г.[19] Очакваната низходяща динамика на инфлацията е резултат най-вече от допусканото понижение на цените на петрола и селскостопанските суровини на международните пазари през 2024 г. Същевременно в краткосрочен и средносрочен план прогнозираме натискът за повишаване на производствените разходи на фирмите, произтичащ от запазващия се висок растеж на разходите за труд на единица продукция и недостига на работна сила в страната, да остане силен и да продължи да оказва проинфлационно влияние върху потребителските цени. Друг вътрешен фактор с проинфлационно влияние се очаква да бъде прогнозираното силно частно потребление, което е предпоставка за ограничено пренасяне на понижаващите се международни цени на основни суровини от страна на фирмите върху крайните потребителски цени в България. В резултат на тези процеси очакваме базисните компоненти да продължат да имат най-висок положителен принос за общата средногодишна инфлация до края на прогнозния период, следвани от хранителните продукти. Стоките и услугите с административно определяни цени и тютюневите изделия са друга група, която очакваме да има значителен положителен принос за инфлацията за периода 2024–2025 г., като в прогнозата е заложено допускането, че административно определяните цени ще нарастват пропорционално на разходите за труд на фирмите, с изключение на цените на централното газоснабдяване[20], тютюневите изделия и ВиК услугите[21]. Така полученият темп на нарастване на административно определяните цени е повишен допълнително на експертен принцип с цел включване на средната прогнозна грешка, наблюдавана в исторически план при инфлацията в групата[22].

[16] Отчетните данни за ХИПЦ в края на 2023 г. бяха публикувани след изготвянето на макроикономическата прогноза. Средногодишната инфлация през 2023 г. възлезе на 8.6% спрямо 13.0% през 2022 г.

[17] Акцизният календар бе приет със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, обн. – ДВ, бр. 100 от 16 декември 2022 г.

[18] Периодът на действие на намалените ставки за ДДС за доставка на хляб и брашно и доставка на ресторантьорски и кетъринг услуги беше удължен съответно до 30 юни 2024 г. и до 31 декември 2024 г. със Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност, обн. – ДВ, бр. 106 от 22 декември 2023 г.

[19] Прогнозираната средногодишна инфлация възлиза на 4.1% за 2024 г. и на 3.1% за 2025 г.

[20] В прогнозата е направено техническо допускане, че цената на централното газоснабдяване ще следва динамиката на цената на природния газ на международните пазари.

[21] Считано от 1 януари 2024 г., в прогнозата са заложени увеличения на цените на ВиК услугите, одобрени с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) от 22 декември 2023 г. за изменения на приетите с бизнес плановете цени на услуги на 26 ВиК дружества в страната. За „Водоснабдяване и канализация“, гр. София, е направено изключение и допускане, че одобреното повишение на цените на услугите ще влезе в сила през третото тримесечие на 2024 г. Заложеното за 2025 г поскъпване на ВиК услугите е в съответствие с прогнозираните в бизнес плановете за развитието на дружествата цени за доставка на вода и канализационни услуги за битови потребители.

[22] Виж акцент „Оценка на размера и факторите за прогнозната грешка за инфлацията в периода след пандемията от *COVID-19*“.

Ревизии в прогнозата

В сравнение с макроикономическата прогноза от ноември 2023 г. текущите очаквания са за малко по-нисък растеж на реалния БВП през целия прогнозен период. Постъпилите допълнителни отчетни данни за икономическата активност през третото тримесечие на 2023 г., обявената от правителството АСБП за периода 2024–2026 г. и промените в техническите допускания за външната среда имат основен принос за ревизиите в прогнозата за БВП и компонентите му през целия прогнозен хоризонт спрямо прогнозата от ноември 2023 г.

За 2023 г. растежът на реалния БВП е понижен с 0.1 процентни пункта вследствие на прогнозирания по-голям отрицателен принос на изменението на запасите спрямо прогнозата от ноември 2023 г. Тази ревизия е само частично компенсирана от прогнозирания по-голям растеж на вътрешното търсене. По отношение на компонентите на вътрешното търсене са извършени ревизии в посока нисък растеж на инвестициите в основен капитал спрямо спад в прогнозата от ноември 2023 г., което отчасти се компенсира от очакван по-нисък растеж на частното потребление в текущата спрямо предходната макроикономическа прогноза. Тези промени са повлияни най-вече от постъпилите нови отчетни данни за третото тримесечие на 2023 г. Приносът на нетния износ за изменението на БВП през 2023 г. е без промяна спрямо прогнозата от ноември 2023 г.

Ревизията в посока по-нисък растеж на реалния БВП през 2024 г. е с 0.2 процентни пункта и се дължи на прогнозираното по-слабо нарастване на инвестициите в основен капитал от страна както на частния сектор, така и на сектор „държавно управление“. Динамиката на частните инвестиции е в съответствие с прогнозирания по-слаб растеж на крайното търсене и по-ограничените възможности на фирмите да финансират инвестиционни проекти със собствени средства. Прогнозираният по-нисък растеж на инвестициите на сектор „държавно управление“ е в съответствие с информацията от АСБП за периода 2024–2026 г., която предвижда по-малък номинален размер на правителствените инвестиции през 2024 г. спрямо заложеното в предходната макроикономическа прогноза на БНБ. В същото време заложените в АСБП за периода 2024–2026 г. по-високи разходи за здравеопазване и компенсация на наетите в публичния сектор обуславят възходящата ревизия на растежа на правителственото потребление през 2024 г. В текущата макроикономическа прогноза очакваме износът през 2024 г. да нараства с по-нисък темп спрямо този от предходната прогноза поради ревизираните допускания за външното търсене за български стоки и услуги. Същевременно растежът на вноса на стоки и услуги също е ревизиран в посока по-нисък растеж, с което приносът на нетния износ за изменението на икономическата активност остава без промяна спрямо предходната прогноза.

За 2025 г. растежът на икономическата активност е понижен с 0.2 процентни пункта спрямо този от макроикономическата прогноза през ноември 2023 г. главно под влияние на заложения по-нисък растеж на инвестициите в основен капитал от страна на сектор „държавно управление“ в реално изражение, при които е отразена информацията от АСБП за периода 2024–2026 г. Същевременно темповете на растеж на частното и на правителственото потребление са ревизирани към по-високи стойности през 2025 г. и частично компенсират низходящата ревизия при публичните инвестиции. Фактор за очаквания по-висок растеж на частното потребление е прогнозираното по-слабо пренасяне на увеличенията на лихвените проценти в еврозоната върху лихвите в България, което е причина в текущата прогноза кредитната актив-

ност в страната да е по-силна в сравнение с предишната прогноза.

Прогнозата за общата инфлация в края на 2024 г. и в края на 2025 г. е без промяна спрямо макроикономическата прогноза от ноември 2023 г., въпреки че се наблюдават ревизии при компонентите на ХИПЦ. С оглед на постъпилите допълнителни данни, както и на ревизията във външните допускания за цените на основни суровини на международните пазари, темповете на изменение на цените на базисните компоненти и храните са ревизирани в посока по-слаб растеж в края на 2024 г. Същевременно прогнозата за инфлацията в групата на енергийните продукти в края на 2024 г. и в края на 2025 г. е ревизирана съответно в посока по-голям спад (с -0.4 процентни пункта спрямо предходната прогноза) и по-малък спад (с 0.9 процентни пункта) поради актуализираните допускания за динамиката на международната цена на суровия петрол. Средногодишната инфлация за 2024 г. е ревизирана слабо в посока по-бавно нарастване на потребителските цени спрямо предходната ни прогноза (от 4.3% на 4.1%), което отразява низходящите ревизии при цените на промишлените, енергийните и хранителните стоки, произтичащи от допусканията за по-ускорено забавяне на базисната инфлация в еврозоната и по-съществен спад на цената на петрола и на храните в евро. За групата на административно определяните цени през периода 2024–2025 г. е извършена ревизия в посока по-висок растеж главно поради постъпилата нова информация към 11 януари 2024 г., която се отнася предимно за определените от регулаторите цени на ВиК услугите и на природния газ.

Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (прогноза от януари 2024 г. спрямо ноември 2023 г.)

Годишен темп на изменение, %	Прогноза от януари 2024 г.				Прогноза от ноември 2023 г.				Ревизия (процентни пунктове)			
	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.
БВП по постоянни цени	3.9	1.8	2.5	3.4	3.9	1.9	2.7	3.6	0.0	-0.1	-0.2	-0.2
Частно потребление	3.8	5.8	3.7	4.2	3.8	6.3	3.7	4.0	0.0	-0.5	0.0	0.2
Правителствено потребление	5.5	-0.6	2.9	2.7	5.5	-0.6	1.0	2.1	0.0	0.0	1.9	0.6
Брутно образуване на основен капитал	6.5	1.0	5.3	8.2	6.5	-2.9	9.0	10.1	0.0	3.9	-3.7	-1.9
Износ на стоки и услуги	11.6	-1.5	3.4	3.6	11.6	-0.7	4.4	3.8	0.0	-0.8	-1.0	-0.2
Внос на стоки и услуги	15.0	-6.3	5.4	5.2	15.0	-5.6	6.2	5.4	0.0	-0.7	-0.8	-0.2
ХИПЦ в края на периода	14.3	5.0	3.1	3.1	14.3	6.1	3.1	3.1	0.0	-1.1	0.0	0.0
Базисна инфлация	11.9	5.3	4.9	4.0	11.9	6.2	5.0	4.0	0.0	-0.9	-0.1	0.0
Енергийни продукти	15.9	-0.6	-4.0	-0.8	15.9	2.0	-3.6	-1.7	0.0	-2.6	-0.4	0.9
Храни	25.0	6.0	2.5	3.3	25.0	7.8	2.7	3.9	0.0	-1.8	-0.2	-0.6
Стоки и услуги с административно определяни цени и тютюневи изделия	6.9	5.4	3.1	2.4	6.9	5.1	2.3	2.3	0.0	0.3	0.8	0.1

Забележка: Данните за ХИПЦ за 2023 г. са отчетни.

Източник: БНБ.

Рискове пред реализирането на прогнозата

Базисният сценарий на прогнозата се характеризира с много висока несигурност за процесите във външната среда поради военните конфликти и геополитическото напрежение в международен план. При отчитане на заложените в базисния сценарий допускания оценяваме рисковете пред прогнозата за растежа на реалния БВП като балансирани за 2023 г., докато за 2024 г. и 2025 г. преобладават рисковете за реализиране на по-нисък растеж на реалния БВП на България.

Рисковете за реализиране на по-ниска икономическа активност произтичат както от глобалната, така и от вътрешната макроикономическа среда. По отношение на международната среда тези рискове са свързани най-вече с вероятността от по-силно влошаване на външното търсене и по-високо от заложеното в техническите допускания равнище на международните цени на суровините вследствие на военните конфликти в Украйна и Близкия изток, както и с вероятността за по-силно от прогнозираното пренасяне на ефектите от затягането на монетарните условия в еврозоната върху българската икономика. Основен вътрешен за България риск пред реализирането на прогнозата за икономическата активност произтича от вероятността за по-бавно изпълнение на инвестиционните проекти по НПВУ и по-бавно усвояване на европейски средства, различни от тези по НПВУ, спрямо времевия профил, заложен в базисния сценарий. Рисковете за реализиране на по-висок растеж на реалния БВП в България са свързани предимно с вероятността за по-голямо от прогнозираното нарастване на частното потребление вследствие на по-голяма от заложената в прогнозата склонност на домакинствата към потребление. Значителна несигурност по отношение на прогнозата за износа и вноса произтича от евентуалното реализиране на икономически ефекти в резултат от решението на Народното събрание на България[23] за предсрочното прекратяване на дерогацията, предоставена на България от ЕС по отношение на вноса и преработката на руски петрол.[24]

Несигурността по отношение на прогнозата за даден показател може да бъде илюстрирана графично чрез ветрилообразна графика. Лентите на графиката, оцветени с определен цвят, задават интервал, в който с определена вероятност се очаква да попадне реализацията на прогнозираната величина[25] (за повече подробности виж бележката към следващата графика). Обичайно всеки такъв интервал се разширява с увеличаване на прогнозния период, което отразява нарастващата несигурност по отношение на по-далечното бъдеще. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва базис-

[23] Виж Закон за изменение и допълнение на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, обн. – ДВ, бр. 106 от 22 декември 2023 г.

[24] В прогнозата е направено техническото допускане, че производственият и износният капацитет на българската икономика, както и цените на петролните продукти в страната, няма да бъдат засегнати негативно от отмяната на дерогацията. Отмяната на дерогацията създава рискове пред прогнозата за по-нисък принос на нетния износ за растежа на реалния БВП и рискове за по-висока от прогнозираната инфлация за 2024 г. и 2025 г.

[25] Ветрилообразната графика е конструирана въз основа на така нареченото асиметрично експоненциално разпределение. За представянето на преценката на екипа, изготвящ прогнозата, относно несигурността на прогнозните стойности, е необходимо да се направи оценка съответно на общата несигурност за прогнозата (чрез определяне на дисперсията σ на разпределението) и на така наречения баланс на рисковете (чрез определяне на параметъра за асиметрия ν на разпределението), който показва в каква посока се счита за по-вероятно реализираната стойност да се отклони от прогнозната. Балансът на рисковете се определя субективно от изготвящите прогнозата въз основа на възможни промени в структурата на икономиката, неточности в наличната информация към момента на изготвяне на прогнозата, несъвършенства в използваните методи за прогнозиране, предстоящи решения по икономическата политика и други. За определянето на общата несигурност за прогнозата се използват исторически данни за средния размер на допуснатата прогнозна грешка от експертите на БНБ при изготвяне на предходни прогнози. За повече информация относно изготвянето на ветрилообразната графика виж акцент „Измерване и представяне на несигурността при прогнозирането на икономически показатели“ в *Икономически преглед*, 2012, № 1.

ния сценарий за годишното изменение на реалния БВП, като според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Според илюстрираното вероятностно разпределение за 2024 г. с 60% вероятност годишният темп на изменение на реалния БВП се очаква да е в интервала от 0.7% до 3.9%.

Рисковете пред реализирането на прогнозата за инфлацията през целия прогнозен период се оценяват като балансирани. По-слабо нарастване на потребителските цени спрямо базисния сценарий е възможно да се реализира при евентуално по-силно от очакваното понижение на международните цени на енергийните и селскостопанските суровини вследствие на влошаване на световната икономическа активност, както и при евентуално по-бързо пренасяне на спадовете на международните цени от страна на фирмите върху потребителските цени в страната, особено в групите на хранителните и енергийните продукти. Същевременно допълнително покачване на геополитическото напрежение в глобален план е възможно да доведе до подновяване на ценовия натиск в страната, произтичащ от международните цени на суровините. В допълнение, в България би могло да се наблюдава повишаване на цените на енергийните продукти вследствие на промени в предлагането и себестойността на произведените в страната петролни продукти в резултат от отпадането на дерогацията за преработка на суров петрол от Русия. Евентуално засилване на връзката меж-

Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП

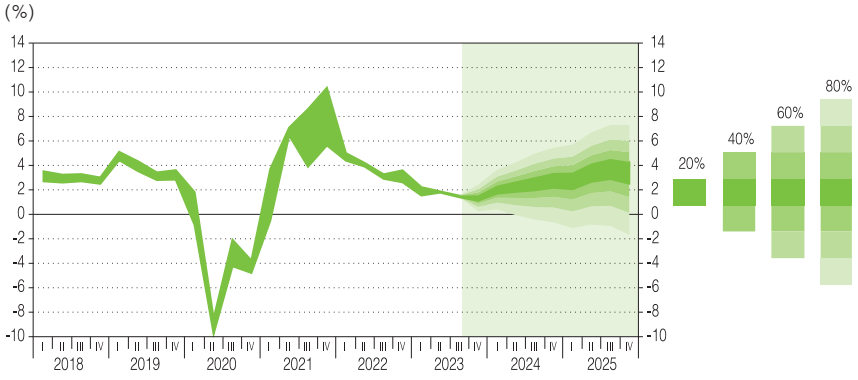

Забележки: На графиката е показана историческата серия и прогнозата за годишния растеж на реалния БВП по сезонно неизгладени данни. Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. В отчетния период са показани ревизиите на оценките за растежа на БВП, като по-скорошните отчетни периоди са ревизирани по-малък брой пъти и съответно ивицата се стеснява. Средната лента на графиката за прогнозния хоризонт, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода

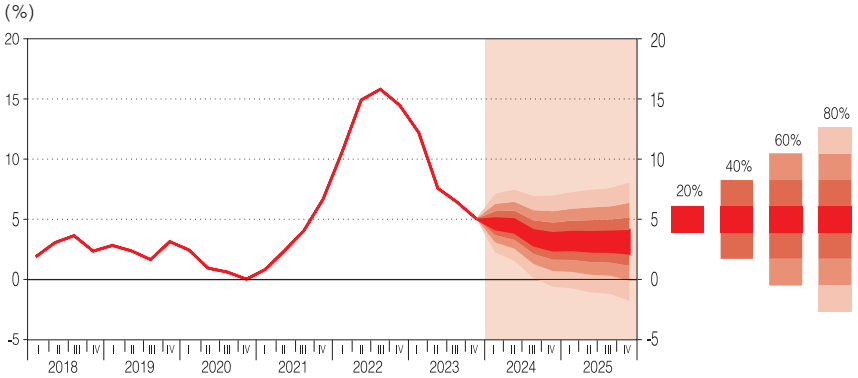

Забележки: Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

ду заплатите и потребителските цени в условия на нарастващ недостиг на работна сила и силно частно потребление над отчетеното от прогностичния модел би създало предпоставка за реализиране на по-висока от прогнозираната базисна инфлация, най-вече в групата на услугите. Риск за реализиране на по-висока инфлация произтича и от вероятността за по-големи от заложените в базисния сценарий увеличения на административно определяните цени на ВиК услугите, природния газ, електрическата и топлинната енергия за битови потребители. Ветрилообразната графика за инфлацията показва, че с 60% вероятност годишната инфлация при потребителските цени в края на 2024 г. ще бъде в интервала от 0.8% до 5.8%.

Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2023–2025 г.

(%)

	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.
Годишен темп на изменение				
БВП по постоянни цени	3.9	1.8	2.5	3.4
Частно потребление	3.8	5.8	3.7	4.2
Правителствено потребление	5.5	-0.6	2.9	2.7
Брутно образуване на основен капитал	6.5	1.0	5.3	8.2
Износ на стоки и услуги	11.6	-1.5	3.4	3.6
Внос на стоки и услуги	15.0	-6.3	5.4	5.2
ХИПЦ в края на периода[1]	14.3	5.0	3.1	3.1
Базисна инфлация	11.9	5.3	4.9	4.0
Енергийни продукти	15.9	-0.6	-4.0	-0.8
Храни	25.0	6.0	2.5	3.3
Стоки и услуги с административно определяни цени и тютюневи изделия	6.9	5.4	3.1	2.4
Заетост	-0.3	0.6	0.3	0.0
Разходи за труд на единица продукция	9.5	12.6	6.2	5.2
Производителност на труда	4.3	1.1	2.2	3.4
Равнище на безработица (дял от работната сила, %)	4.2	4.4	4.1	3.6
Вземания от неправителствения сектор	12.5	11.7	7.4	6.0
Вземания от предприятия[2]	10.2	7.1	4.9	4.1
Вземания от домакинства	14.6	15.4	10.0	8.5
Депозити на неправителствения сектор	14.3	8.9	8.0	7.2
Процент от БВП				
Текуща сметка на платежния баланс	-1.4	0.0	-0.5	-1.3
Търговски баланс	-5.9	-3.8	-5.0	-5.6
Услуги, нето	6.1	7.0	7.0	7.1
Първичен доход, нето	-3.2	-4.4	-4.1	-4.0
Вторичен доход, нето	1.6	1.2	1.6	1.2
Годишен темп на изменение				
Външни допускания				
Външно търсене	7.2	0.8	2.6	3.2
Средногодишна цена на петрол тип „Брент“ (в долари)	41.7	-17.1	-8.3	-3.1
Средногодишна цена на неенергийни продукти (в долари)[3]	4.6	-4.8	2.1	2.6
Цена на петрол тип „Брент“ в края на периода (в долари)	11.0	-4.3	-11.0	-3.5
Цена на неенергийни продукти в края на периода (в долари)	-3.7	1.5	3.5	3.3

[1] Данните за ХИПЦ за 2023 г. са отчетни.

[2] Данните се отнасят за нефинансовите предприятия.

[3] Цените на неенергийните продукти са претеглени спрямо структурата на българския внос на стоки.

Източник: БНБ.

ISSN 2738–7658 (онлайн)

Художественото оформление на корицата е разработено въз основа на скулптурната група „Хермес и Деметра“, дело на Кирил Шиваров, разположена на южната фасада на сградата на БНБ